

Een eerste vondst van de gestreepte dolfijn, Stenella coeruleoalba (MEYEN, 1833) aan de Belgische kust.

W.M.A. DE SMET, K. VAN WAEREBEEK en J. VAN GOMPEL

1. Inleiding.

Op zondag 25 oktober 1981 spoelde op het strand van Wenduine nabij golfbreker 9 een dolfijn aan. Korte tijd nadien kwam één van ons (J.V.G.) ter plaatse en besloot het kadaver naar zijn huis te Blankenberghe te vervoeren ten einde het te vrijwaren van beschadiging door voorbijgangers. Anstonds werd het nieuws van deze vondst telefonisch gemeld aan enige andere belangstellenden, waarbij één van ons (W.D.S.) de mening opperde dat, op grond van de beschrijving, dit dier wel een gestreepte dolfijn, Stenella coeruleoalba (MEYEN, 1833), zou kunnen zijn, een soort waarvan men vroeg of laat de aanwezigheid kon verwachten nabij de Belgische kust. Toen de volgende dag het dier werd opgehaald door personeel van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (K.B.I.N.) kon die determinatie bevestigd worden. Dezelfde dag nog werd in deze laatste instelling de dolfijn door twee van ons (W.D.S. & K.V.W.) gefotografeerd, opgemeten en gedissecteerd. Het rompgeraamte werd geprepareerd in de volgende weken, de kop echter werd nog enige tijd bewaard voor verder anatomisch onderzoek. Thans is het volledige geraamte opgeborgen in de verzameling van het K.B.I.N.

Enige weken later verscheen van de hand van één van ons (K.V.W.) reeds een eerste artikel over deze dolfijn in "Marswin", het mededelingsblad van de VVBZ. Op 3 april 1982 hield een andere (W.D.S.) er een lezing over in een gemeenschappelijke vergadering van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) en de Vlaamse Vereniging voor de Bestudering van de Zeezoogdieren (VVBZ). De andere (J.V.G.) behandelde het geval in een meer algemeen artikel over strandingen langs de Belgische kust in het natuurhistorisch blad "De Wielewaal".

Vermits ook voor Nederland tot op heden slechts één geval van deze soort gekend is (Oterdum, provincie Groningen, 15 april 1967; skelet bewaard in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, n° 19621; VAN UTRECHT & HUSSON, 1968) en vermits de aanwezigheid van

de gestreepte dolfin in de Noordzee een speciale aandacht verdient, zal op verscheidene aspecten van deze stranding en van de status van deze soort nader worden ingegaan.

2. Omstandigheden van de stranding.

Toen het specimen op 25 oktober 1981 aanspoelde was het reeds dood. Of dit ook het geval was de twee vorige dagen, toen telkenmale bij hoogwater een dolfin (aangenomen dat dit hetzelfde specimen betrof) op het Wenduinse strand terechtkwam, maar naderhand terug in het water verdween, valt niet met zekerheid uit te maken.

Het dier heeft wellicht een dagenlange doodsstrijd doorgemaakt. Reeds op zondag 11 oktober was een nog levende maar zieltogende gestreepte dolfin, (foto's genomen door de heer P.Dendooven bewijzen de specificiteit: fig.1) terechtgekomen op het strand te Bredene, 10 km zuidwestwaarts. Er is alle reden om aan te nemen dat dit één en hetzelfde dier betrof. Mogelijk heeft het zich lange tijd nabij de Belgische kust opgehouden. Vermeldenswaard is het feit dat op 20 juni 1981 ter hoogte van Nieuwpoort, in zee op 51° 10' 55" N en 20° 40' 03" E, door leden van een duikersploeg onderwater een dier opgemerkt werd dat als een dolfin werd geïdentificeerd, hetgeen toch altijd een ongewone waarneming blijft voor dit gebied.

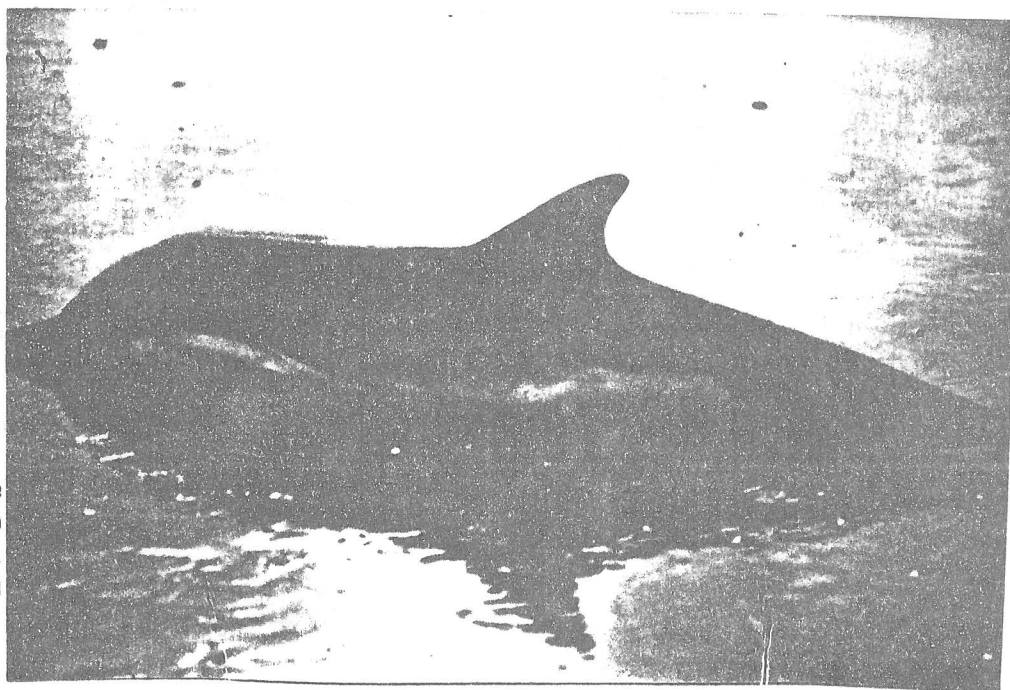
Tenslotte kunnen we nog aanstippen dat in 1981 nog verschillende andere ongewone dwaalgevallen (o.a. een beluga) zijn vastgesteld nabij de Belgische Kust.

fig.1.

Gestreepte dolfin op het strand van Bredene, 11 oktober 1981. Waarschijnlijk hetzelfde exemplaar als dat van Wenduine, 25 oktober 1981.

fig.1

Striped dolphin on the beach of Bredene 11 october 1981. Probably the same specimen as that of Wenduine, 25 october 1981

3. Vaststellingen bij de autopsie

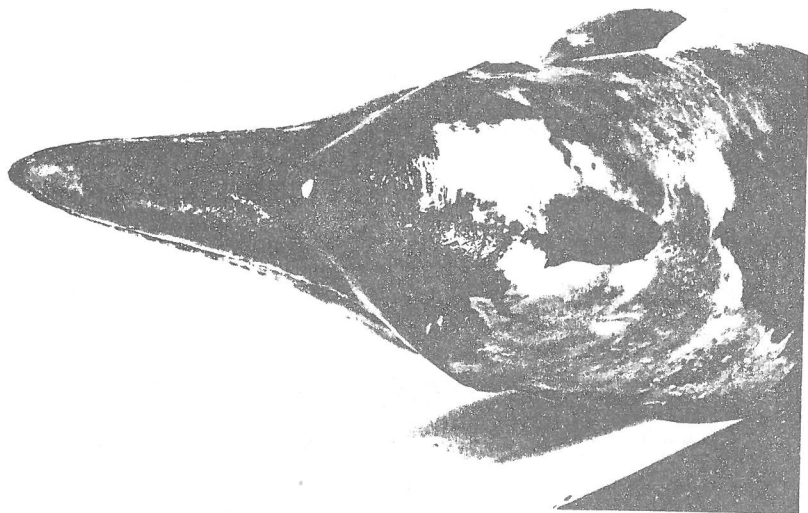
De vrouwelijke dolfijn zag er uitwendig nogal gehavend uit (fig.2): grote plakken epidermis op kop en voorste rugzijde, evenals op de staartflappen, waren reeds afgeschilferd. Niettemin bleef het karakteristieke, driedelige bandenpatroon goed zichtbaar.

fig.2:

Kop, gezien van de rugzijde. Bemerkt de afgeschilferde epidermis.

Foto: K.B.I.N.

Head seen from the dorsal side. Note the desquamated epidermis.

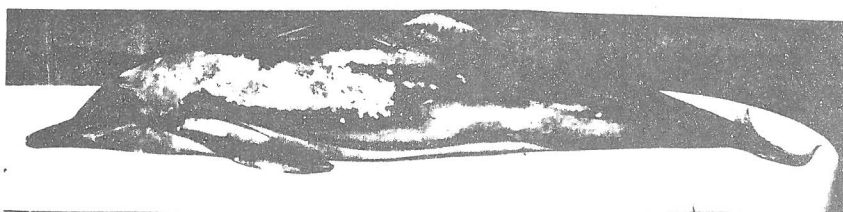
Wegens de belangrijke variatie in de kleurenpatronen bij deze soort, loont het de moeite ons specimen te beschrijven (zie ook fig.3).

fig.3:

Het specimen op de dissektietafel.

Foto: K.B.I.N.

The specimen on the dissection table.

Een steeds breder wordende (vooraan 0,5 cm, in 't midden 2 cm, achteraan 6 cm) donkere band vertrok vanaf het oog over de onderflank naar de ano-genitale streek. Een fijner bandje vertakte daaronder en onmiddellijk achter het oog om ongeveer halfweg de flipper te eindigen. De oogschaduw werd met de dondergekleurde flipper verbonden door een enkele zwarte band. Deze vertrok het meest ventraal van het oog met een doormeter van 2 cm, maar bereikte naderhand een breedte van 5 cm aan de flipperinsectie.

Soms bestaat deze band uit twee (VAN BREE, MIZOULE & PETIT, 1969) of zelfs drie (FRASER & NOBLE, 1970) componenten. Vlak boven de lange zijstreep lag een crèmekleurige strook met onduidelijke dorsale begrenzing lopende vanaf de staartbasis tot ter hoogte van de flippertop. De onderzijde, vulva en anus juist ingesloten, was vaalwit. De rugzijde, kop en snuit waren donker-blauwzwart gekleurd, de onderkaak iets lichter. Wat van de staartpigmentatie restte suggereerde eveneens een blauwzwarte kleur.

VAN UTRECHT & HUSSON (1969) beschreven bij een dode Delphinus delphis Linnaeus, 1758 ter onderscheid met het Stenella coeruleoalba -exemplaar van Oterdum, een uitgesproken mediane groeve op de rug, lopend van achter het spuitgat tot voor de rugvin. Bij voorliggend exemplaar konden we inderdaad op geen enkel moment zulk een dorsale depressie waarnemen. VAN BREE et al. (1969) rapporteren evenwel over een S. euphrosyne (syn. voor S. coeruleoalba) uit de Middellandse Zee met een uitgesproken groeve. De begeleidende foto is navenant.

	cm	%
Totale lengte, top bovenkaak - inkeping staart	169	100
Lengte, top bovenkaak - centrum oog	33.5	19.8
Lengte, top bovenkaak - apex meloen	12	7.1
Lengte mondopening (gaping)	29	17.1
Lengte, top bovenkaak - gehooropening	38	22.4
Lengte, centrum oog - gehooropening	4.5	2.7
Lengte, centrum oog - mondhoek	5.5	3.3
Lengte, centrum oog - centrum blaasgat	17	10.1
Lengte, top bovenkaak - centrum blaasgat	32	18.9
Lengte, top bovenkaak - voorste flipperinsectie	45	26.6
Lengte, top bovenkaak - top rugvin	85	50.3
Lengte, top bovenkaak - midden umbilicus	87	51.5
Lengte, top bovenkaak - midden genitaalopening	119	70.4
Lengte, top bovenkaak - midden anus	122.5	72.5
Onderkaak langer dan bovenkaak	0.5	0.3
Maximale (transversale) lichaamsomtrek	89	52.7
Lichaamsomtrek aan axilla	85	50.3
Lichaamsomtrek aan anus	53	31.4
Lengte oogopening	2.5	1.5
Hoogte oogopening	1.2	0.7

Lengte tepelplooi, links	1.4	0.8
Lengte tepelplooi, rechts	1.3	0.8
Lengte genitaalopening	9.5	5.6
Lengte anaalopening	0.7	0.4
Breedte blaasgat	1.7	1.0
Lengte blaasgat (diepte van boog)	1.1	0.6

Tabel 1. Uitwendige lichaamsmaten in cm, volgens ROSS (1977).
Tweede kolom geeft overeenkomend percentage t.o.v. totale lengte.

Table 1. External measurements in cm, according to ROSS (1977).
In the second column are the corresponding percentages as related to total body length.

Deze auteurs verwijzen verder naar Prof. Nishiwaki die stelde dat dit kenmerk, te wijten aan een bepaalde rugspiercontractie, ook dikwijls kan gezien worden bij levende Stenella-specimens.

Het specimen zag er geenszins afgeleefd uit. Het gebit bevond zich nog in allerbeste toestand. Het dier was trouwens nog volkomen onvolgroeid: het mat slechts 169 cm (TL). DUGUY & ROBINEAU (1982) vermelden als gemiddelde lengte voor adulte S. coeruleoalba 2,00 m in de Middellandse Zee en 2,20 m in de Atlantische Oceaan en een maximum lengte van respectievelijk 2,30 m en 2,50 m.

De ovaria vertoonden geen sporen van ovulaties en de melklieren waren onontwikkeld hetgeen het juveniele karakter bevestigde. Vele tanden zaten trouwens nog in het tandvlees verborgen zodat er slechts 159 te zien waren van de tot ongeveer 200 die er kunnen aanwezig zijn (WATSON, 1981).

Na de klassieke uitwendige maten (ROSS, 1977) te hebben genomen (tabel 1) werd een dissectie uitgevoerd. Deze kon geen andere pathologische doodsoorzaak aanwijzen dan de ongewone magerheid van het dier; de speklaag bereikte amper 0,6 cm daar waar ze 2 à 2,5 cm zou kunnen zijn. Ten gevolge van deze emaceratie was de melen, de vetbult van het voorhoofd, slap van vorm en tekenden de bloedvaten zich duidelijk af op het oppervlak van de staartvin. Deze toestand moet bij de levende dolfijn de warmtehuishouding in de war hebben gebracht en zijn levenskansen beperkt hebben in een periode waarin de temperatuur van het Noordzee-water gevoelig afneemt.

De maag was ledig en de darm bevatte geen voedselresten, hetgeen erop wijst dat sinds enige tijd geen voedsel meer opgenomen was (het nog levende dier, dat veertien dagen vroeger te Bredene aangetroffen was, stootte nog een groene faeces uit).

Hier mag wel vermeld worden dat volgens de vaststelling van RADUAN & RAGA (1982) deze soort zich hoofdzakelijk zou voeden met inktvissen. Vermits de aanwezigheid van koppotigen in de Noordzee wisselend is van jaar tot jaar en bovendien sterk seizoen-gebonden, is het mogelijk dat dit specimen inderdaad voedselgebrek heeft geleden en er aan ten onder is gegaan.

Alhoewel enige lymfeknopen wat opgezwollen waren en alhoewel er een twintigtal 8 mm lange, blaaswormen in het vet en de spieren nabij de anale streek werden aangetroffen, alsmede een tweehonderdtal ingekapselde, 2 mm lange, parasieten in maag en slokdarm (beide soorten te determineren), kan bezwaarlijk enige doodsoorzaak hierin gezien worden. Zulke omstandigheden zijn immers ook bij gezonde dolfijnen vrij gewoon.

Tenslotte wensen we hier ook nog enkele osteologische gegevens te vermelden. De wervelkolomformule volgens notatie DE SMET (1977) luidt: Cv. = (2)+5; Th.v. = 13; I.Th.1. = 1; X = 21; Y = 25; Z = 11; To = 78. Traditionele notatie geeft: C 7, T 14, L 21, Ca 36, To 78. Het exemplaar moet ook op osteologische basis als "juveniel" bestempeld worden, vermits alle wervelepiphysen, op enkele terminale Z-wervels na, onvergroeid bleven t.o.v. hun begeleidende wervelcentra (VAN WAEREBEEK, 1982).

Aan beide lichaamszijden zijn er 5 bicephale ribben aanwezig, 8 monocephale en 1 rudimentaire. Deze laatste correspondeert per definitie met de enige intermediaire thoraco-lumbaalwervel (I.Th.1.).

Standaardmaten zijn genomen van de schedel, volgens ROSS (1977; p.186-187) en zijn terug te vinden in tabel 2. Afmetingen van alle wervels kunnen ten alle tijde bekomen worden bij KVV. Het is immers gebleken dat voor osteologisch-taxonisch onderzoek zulke gegevens bijzonder waardevol kunnen zijn (VAN WAEREBEEK, 1982).

Condylbasale lengte	445
Lengte van rostrum	255
Breedte van rostrum aan de basis	95
Breedte van rostrum op 60 cm van de basis	66
Breedte van rostrum in het midden	49

Breedte van premaxillae in het midden van de snuit	23
Top snuit tot neusgaten	304(L) 310(R)
Top snuit tot achterste rand vleugelbeenderen op middellijn	325
Breedte preorbitaal (voorste rand van oogkassen)	170
Breedte postorbitaal (achterste rand van oogkassen)	195
Breedte van orbitaal (midden van de oogkassen)	165
Grootste breedte van neusgaten	44
Breedte ter hoogte van zygomatische uitsteeksels	187
Grootste breedte van de premaxillae	80
Breedte van hersendoos, tussen de parietalia	149
Aantal tanden boven rechts (of tandalveolen)	<u>38</u>
Aantal tanden boven links (of tandalveolen)	<u>39</u>
Lengte tandenrij boven rechts	195
Lengte tandenrij boven links	194
Achterste eind van laatste tand tot top snuit, rechts	229
Achterste eind van laatste tand tot top snuit, links	230
Aantal tanden beneden rechts	<u>41</u>
Aantal tanden beneden links	<u>43</u>
Achterste eind van laatste tand tot top onderkaak, rechts	224
Achterste eind van laatste tand tot top onderkaak, links	225
Lengte onderkaak (in rechte lijn)	372
Lengte tandenrij beneden rechts	209
Lengte tandenrij beneden links	208
Hoogte onderkaak aan coronoid uitsteeksel	62
Lengte symphysis der onderkaaksbeenderen	26
Lengte temporale fossa (slaapbeengroef)	64
Hoogte temporale fossa	48
Breedte van rostrum op 3/4 van de lengte	39
Hoogte van schedel (pterygoid incl.)	163
Lengte van schedeldoos inwendig	105
Lengte van jukbeenrand	36(L) 38(R)
Lengte van bulla	31(L) 31(R)

Tabel 2. Schedelmaten in mm, volgens ROSS (1977), p.146, 186-187.

Table 2. Cranial measurements in mm, according to ROSS (1977), p.146, 186-187.

4. Voorkomen in de Noordzee.

Nadat in 1967 een eerste specimen van de gestreepte dolfijn op de Nederlandse kust gestrand was, ontstond de mening dat dit het eerste geval voor de Noordzee moest zijn. Deze mening werd trouwens gesteund door het feit dat SCHULTZ (1970) in zijn werk over de Cetacea van de Noordzee en Oostzee slechts het geval van Nederland aanhaalde.

Inderdaad, van de vier gevallen die FRASER beschreef (1976) voor de Britse kust, zijn er drie afkomstig van Z.W.-England (het Kanaal) en één van Noord-Wales (Ierse Zee).

Wanneer men echter in de oudere literatuur gaat zoeken, dan ontwaart men meerdere verwijzingen naar deze soort. Zo is er het feit dat de soort "Delphinus Euphrosyne", waarvan men thans aanneemt dat ze conspecifiek is en de naam dus synonymair, in 1846 beschreven werd door GRAY op grond van een schedel in het museum van Norwich (Groot-Brittannië), afkomstig van een specimen van de locale kust. GRAY geeft trouwens elders op (1871, p.70) dat "Delphinus Euphrosyne" in de Noordzee voorkomt en dat er ook een specimen is in het "Leverian Museum". VAN BENEDEN (1889) verwijst inzake "Prodelphinus euphrosyne" naar de specimens in Engelse musea en zegt dat die soort ook werd vastgesteld in het Kattegat en nabij Zuid-Zweden en dat ze door Holböll nabij Groenland werd gezien. Men gelieve echter deze gegevens van VAN BENEDEN met de nodige omzichtigheid te behandelen te meer omdat in die tijd het onderscheid tussen de verschillende soorten dolfijnen zeer onduidelijk en verward was .

TOMILIN (1963) vermeldt de soort o.a. voor Engeland, de Shetlands, Orkaden, westelijke en zuidelijke kusten van Groenland en zelfs voor de Elbe-rivier. Wat dit laatste betreft mag men aannemen dat er een verwarring is met het eiland Elba, waarvan ooit een specimen beschreven werd in de oudere literatuur (DAMIANI, 1904).

Er is dus alle redenen om aan te nemen dat de gestreepte dolfijn reeds meer dan eens in de Noordzee vastgesteld werd, al kan men ook stellen dat het steeds om geïsoleerde gevallen ging.

Deze onvolkomenheid in de gegevens is enerzijds te wijten aan de onduidelijkheid die lang geheerst heeft en nog voortduurt over deze soort, haar populaties en hun verspreiding, maar ook aan het gebrek aan precisie in de vroegere literatuur. Sinds een twintigtal jaren beleeft de studie van de Cetacea echter een grondige vernieuwing die enerzijds tabula rasa maakt met de warboel der vorige decennia

maar anderzijds ook al te veel de gegevens uit het verleden over het hoofd ziet.

In de vorige eeuw werden ongemeen veel soorten dolfijnen beschreven, dikwijls op grond van een rottend kadaver, een enkele schedel of zelfs op grond van een pentekening. Kleine verschillen werden als voldoende argument genomen om een nieuwe soort te onderkennen. Zin voor individuele variabiliteit in morfologie en kleurpatronen was onbekend. Vermits vele auteurs elkaars werken niet kenden, ontstonden tenslotte een ongewoon hoog aantal namen waarbinnen de systematici van de huidige eeuw hun weg hebben moeten banen. Zo blijkt uit een studie van HERSHKOVITZ (1966) dat niet minder dan 44 soortnamen ingevoerd zijn voor de soort die ons thans aanbelangt; enige van de meest gebruikte species-epitheta zijn: coeruleoalba, styx, euphrosyne, tethys, lateralis, marginatus, algeriensis, dorides, amphitreus, Holbölli, Burmeisteri, Petersii.

Reeds in 1864 groepeerde GRAY de slanke fjnsnuitige dolfijnen in een apart genus Clymene en twee jaar later in Euphrosyne, beide gepreoccupeerde genusnamen. In 1866 ontwierp hij de genusnaam Stenella om in 1868 Clymenia te gebruiken. GERVAIS voerde in de in 1880 verschenen aflevering van het standaardwerk (1868-1880) van VAN BENEDEN & GERVAIS de naam Prodelphinus in, welke gedurende de volgende decennia ook veelvuldig gebruikt is geworden. De prioriteitsregel noodzaakt ons thans de naam Stenella te gebruiken.

In een ijdele poging om orde te scheppen in de soortenchaos meende TRUE in 1889 toch 23 soorten te kunnen onderscheiden in het genus Prodelphinus, al bracht hij er ook vele andere in synonymie met elkaar.

De studies van de huidige eeuw hebben het onderscheid tussen vele soorten opgeheven. In 1966 beperkte HERSHKOVITZ het genus Stenella reeds tot 9 soorten waarvan sommige nog steeds betwifelaar waren. PERRIN, huidige specialist op gebied van Stenella, maakte in 1975 verder komaf met sommige speciesnamen zodat heden ten dage courant slechts vijf soorten meer worden erkend, evenwel met verschillende ondersoorten. Daarvoor diende achteraf wél Stenella clymene als soort in ere te worden hersteld (PERRIN et al., 1977 in WATSON, 1981).

Amper vijftien jaar geleden werden specimina van de bestudeerde soort in Europese wateren nog geschreven als Stenella styx GRAY 1846 (in BUSNEL, PILLERI & FRASER, 1968) of Stenella euphrosyne GRAY 1846 (in VAN BREE, MIZOULE & PETIT, 1969), zelfs met discussie over de prioriteit van de ene naam op de andere indien het om dezelfde soort zou gaan. Dit probleem van de prioriteit vervalt echter door het feit dat reeds in 1833 MEYEN de naam "Delphinus coeruleoalbus" had gebruikt voor een specimen afkomstig van nabij de monding van de Rio de la Plata, indien men althans aanvaardt dat we hier te maken hebben met één en dezelfde soort.

VAN UTRECHT & HUSSON hebben trouwens in 1968 reeds deze door HERSHKOVITZ in 1966 vastgestelde prioriteit erkend door het in Nederland aangespoelde exemplaar correct te benoemen als Stenella coeruleoalba. Wijselijk voegen ze er echter aan toe "indien men er de voorkeur aan geeft Stenella uit het Noord-Atlantische gebied als een goede soort te beschouwen, dan is de wetenschappelijke naam Stenella euphrosyne (Gray)", (p.16).

Tot op heden kan zulk een voorkeur zich echter niet op overtuigende studies beroepen, ver integendeel (zie FRASER & NOBLE, 1970; MITCHELL, 1970: p.720 n). Zelfs de feiten ontbreken om ondersoorten te kunnen onderscheiden welke styx, euphrosyne, tethyos, marginata etc. als epitheta zouden dragen.

Nochtans is het een feit dat de beschrijving van de verschillende exemplaren op verschillen wijst. Het is echter onwaarschijnlijk dat deze te wijten zouden zijn aan leeftijdsverschillen of geslacht, veeleer zijn ze de uiting van een belangrijke individuele variatie (zie ook FRASER & NOBLE, 1970).

Het verspreidingsgebied van deze soort is inderdaad indrukwekkend groot; men kent haar van alle tropische, subtropische en warmgematigde wateren en ook, alhoewel minder frekwent, van sommige koudgematigde en zelfs subboreale streken (Groenland, Bering Zee). Het is een pelagische soort die dikwijls in grote scholen, tot zo'n 3.000 exemplaren voorkomt, bij gelegenheid samen met Delphinus delphis LINNAEUS 1758. In de westelijke Middellandse Zee is hij, na deze laatste, de meest voorkomende dolfijn.

Eigenaardig is wel dat de gestreepte dolfijn zo lang nagenoeg onbekend is gebleven. Terzake kan men stellen dat hij mogelijk in de laatste jaren in expansie is en thans in nieuwe gebieden optreedt. Dit wordt schijnbaar bevestigd door een groeiend aantal waarnemingen en vondsten in de Noordoost-Atlantische Oceaan, vnl. in de Golf van Biscaye en op de Engelse Z.W.-kust.

DUGUY (1983) vermeldt voor de Franse kusten van de Golf van Biscaye geen vondsten vóór 1975, gemiddeld 1.5 vondsten per jaar voor de periode 1975-1978 en 6.5 per jaar voor de periode 1979-1980.

Anderzijds mag men niet uit het oog verliezen dat dit groeiend aantal vondsten parallel verloopt met de groeiende belangstelling, dat ook uit de vorige eeuw vondsten bekend zijn uit de Golf van Biscaye en de Noordzee, dat de dolfijnen die in de 16de eeuw v.C. in het paleis van Knossos (Kreta) afgebeeld zijn veel meer herinneren aan deze soort dan aan enige andere (zie BUSNEL et al., 1968) en dat ook al te dikwijls zowel levende specimens, kadavers als skeletten (BUSNEL et al., p.196), van de gestreepte dolfijn niet herkend zijn geweest als dusdanig.

Een woordje dient nog gezegd over de Nederlandse nomenclatuur van deze soort in vergelijking met enige andere talen. VAN DEN BRINK (1955) vermeldt de soort onder de naam "dolfijn van GRAY", alhoewel GRAY tientallen species dolfijnen beschreven heeft. Onder deze naam ook werd het dier dat in 1967 op de Nederlandse kust strandde opgegeven aan het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie te Leiden (VAN UTRECHT & HUSSON, 1968; p.13). Echter in het artikel dat het dier beschrijft wordt de naam "gestreepte dolfijn" gebruikt, voor zover we konden nagaan voor de eerste maal en wellicht als vertaling van "striped dolphin" en "dauphin rayé". De term blijkt goed gekozen vermits de laterale zijstreep, hoezeer die ook mag variëren in grootte of positie, een valabele diagnostische waarde betekent voor deze soort.

Tenslotte heeft de Latijnse term "coeruleoalba" geleid tot het Franse "dauphin bleu et blanc" en het Engelse "blue and white dolphin". Ook blijkt de term "Euphrosyne dolphin" nog dikwijls gebruikt.

SUMMARY

A first record of the striped dolphin Stenella coeruleoalba (Meyen 1833) from the Belgian coast.

The present paper deals with a female and juvenile striped dolphin that stranded (dead) on the beach at Wenduine the 25th October 1981. Probably the same animal was beached alive 14 days earlier at Bredene, 10 km to the S.W. Although earlier recordings for the North Sea exist, this is only the second case of this century after a young male stranded at Oterdum (The Netherlands) in 1967. A dissection revealed no important abnormalities except a serious emaciation, which could have been the cause of death by insufficient insulation in the chilling water.

The observed color-pattern, the taxonomy and distribution of the species are discussed. Morphological measurements are given. The skeleton is preserved at the Brussels Natural History Museum.

RESUME

Le premier cas d'un dauphin bleu et blanc Stenella coeruleoalba (Meyen 1833) sur la côte belge.

Cet article traite d'un dauphin bleu et blanc juvénile de sexe féminin qui s'est échoué (mort) le 25 octobre 1981 à Wenduine. Deux semaines plus tôt un dauphin, encore vivant, de la même espèce et probablement le même spécimen, s'était échoué à Bredene, dix kilomètres plus au sud-ouest. Bien que quelques cas soient signalés dans la littérature ancienne pour la Mer du Nord, cet échouage-ci n'est que le deuxième (après Oterdum, Pays-Bas, 1967) pour le 20ième siècle.

L'autopsie ne pouvait démontrer aucune anomalie excepté que le dauphin paraissait sérieusement émacié. Il est suggéré qu'une insuffisance de la thermorégulation pourrait avoir été la cause de la mort.

La couleur, la taxonomie et la distribution de l'espèce sont décrites. Des mensurations morphologiques sont registrées. Le squelette est conservé à l'Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique.

RESUMO

Unua kazo de trovo de stria delfeno, Stenella coeruleoalba (MEYEN, 1833) ĉe la belga marbordo.

La jena teksto pritraktas la trovon de mortinta virinseksa juna stria delfeno sur la strando de Wenduine (Belgio) je la 25a de oktobro 1981. Du semajnojn antaŭe, samspecia delfeno, probable la sama specimeno, estis jam trovita viva sur la strando de Bredene, dek km sud-okcidente. Kvankam tiu ĉi specio fakte jam estis konstatita plurfoje en la Norda Maro en la pasinta jarcento, la jena kazo ŝajnas esti la dua nordmara kazo de la nuna jarcento (la unua estante kazo en Nederlando, Oterdum, en 1967).

La aŭtopsio ne elmontris iun apartan patologiaĵon krom malmultgraseco (emaciigo). Povas esti ke sekve de tio la besto suferis malvarmon en la aŭtuna marakvo.

Estas pritraktataj krome la kolordistribuo, la taksonomio kaj la distribuiĝo de la specio. En tabeloj estas indikataj mezuraĵoj. La skeleto konserviĝas en la Belga Instituto por Natursciencoj.

LITERATUURLIJST

- BUSNEL, R.-G., PILLERI, G., FRASER, F.C. 1968. Notes concernant le dauphin Stenella styx Gray 1846. - Mammalia, Tome 32, n°2: 192-203.
- DAMIANI, G. 1904. Di un Prodelphinus euphrosyne all' Isola d'Elba e della distribuzione dei Denticeti minori nei mari d'Italia. - Atti Soc. ligustica, 14: 165-176.
- DE SMET, W.M.A. 1977. The regions of the cetacean vertebral column. - In: Functional Anatomy of Marine Mammals, III (R.Harrison), Academic Press: 59-80.
- DUGUY, R. 1983. Les Cétacés des côtes de France. - Ann. Soc. Sci. nat. Charente-Maritime. Suppl. mars 1983: 1-112.
- DUGUY, R., ROBINEAU, D. 1982. Guide des Mammifères marins d'Europe. - Delachaux & Niestlé, Neuchâtel: 1-200.
- FRASER, F.C. 1976. British whales, dolphins & porpoises. - British Museum (Natural History), 5th edition: 1-34.
- FRASER, F.C., NOBLE, B.A. 1970. Variation of pigmentation pattern in Meyen's dolphin, Stenella coeruleoalba (Meyen). - In: G.Pilleri ed., Investigations on Cetacea, Vol.2: 147-163, 7 pl.

- GRAY, J.E. 1871. Supplement to the catalogue of seals and whales in the British Museum. London: 1-103.
- HERSHKOVITZ, P. 1966. Catalog of living whales. - Bull. Smiths. Inst., 246: 1-259.
- MITCHELL, E. 1970. Pigmentation pattern evolution in delphinid cetaceans: an essay in adaptive coloration. - Can.J.Zool., 48: 717-740, pl.1-15.
- PERRIN, W.F. 1975. Variation of spotted and spinner porpoise in the eastern tropical Pacific and Hawaii. - Bull. Scripps Inst. of Oceanog., 21: 1-206.
- RADUAN, A., RAGA, J.A. 1982. Nota sobre los varamientos de Stenella coeruleoalba (Meyen, 1833) en las costas de la region Valenciana. - Memorias do Museo do Mar, Ser. Zool., Vol.2, n°18: 1-8.
- ROSS, G.J.B. 1977. Taxonomy of the bottlenosed dolphins. - Ann. Cape Prov. Mus. (Nat. Hist.), Vol. 11: 135-194.
- SCHULTZ, W. 1970. Über das Vorkommen von Walen in der Nord-und Ostsee (Ordn. Cetacea). - Zool. An., 185: 172-264.
- TOMILIN, A.G. 1963. Mammals of the USSR and adjacent countries. Vol. IX, Cetacea. - Israel Progr. Sci. Transl. (1967): 1-717.
- TRUE, F.W. 1889. A review of the family Delphinidae. - Bull. Smiths. Inst. 36: 1-141, + 67 pl.
- VAN BENEDEN, P.J. 1889. Histoire naturelle des Delphinidés des Mers d'Europe. - Mém. Cour. Acad. r. Sc. Belg. 43: 1-253.
- VAN BENEDEN, P.J., GERVAIS, P.M. 1880. Ostéographie des cétacés vivants et fossiles. - Bertrand: Paris.
- VAN BREE, P.J.H., MIZOULE, R., PETIT, G. 1969. Sur trois spécimens de Stenella euphrosyne (Gray, 1846) (Cetacea, Delphinidae) de Méditerranée (région de Banyuls-sur-Mer, France). - Vie et Milieu, Tome XX, fasc. 2-A: 447-460.
- VAN DEN BRINK, F.H., 1955. Zoogdierengids. 1e dr., Elsevier, Amsterdam: 1-232.
- VAN UTRECHT, W.L., HUSSON, A.M. 1968. Strandingen van cetacea in het voorjaar van 1967 op de Nederlandse kusten. - Lutra, vol.10: 7-17.
- VAN WAEREBEEK, K. 1982. Biometrische studie van de wervelkolom bij enkele Odontoceti (tandwalvissen). Groei, variabiliteit en taxonomisch belang. Thesis, Rijksuniversiteit Gent: 1-122, + 175 pp.
- WATSON, L. 1981. Sea guide to whales of the world. - Hutchinson, London: 1-302.
-